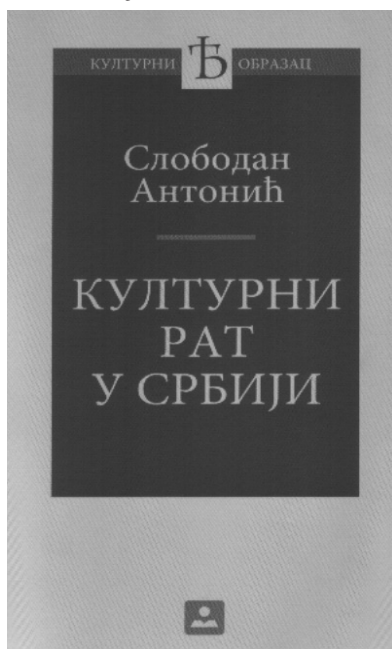

ПРИКАЗИ

Стојадиновић Миша

КУЛТУРНИ РАТ У СРБИЈИ

Студија *Культурни рату Србији* Слободана Антонића представља скуп огледа и књижевних приказа (већина настали као књижевни прикази писани за недељник *Печат*) којима он указује на постојање културног рата у Србији. Он на самом почетку каже да је његово дело писано у критичком тону, са

* Институт за политичке студије, Београд

јасним вредносним опредељењем и да у њему брани вредности до којих му је стало.

Појам културног рата (*culture war*) потиче из САД-а. Њиме се означава сукоб око основних вредности. Културни рат је рат који једна фракција културне елите води против одређених вредности. У овом рату се води борба око симбола и то помоћу симболичких средстава. Предмет напада су симболи одређених вредности који представљају предмете симболичког порицања у култури помоћу особене естетике у којој се оно што је приватни или групни политички став представља као уметничко дело *rag excellence*. Овде ћу укратко дати преглед огледа и приказа датих у Антонићевој студији.

Говорећи о Бориславу Пекићу и Доситеју Обрадовићу Антонић каже да се њих треба увек сећати јер ће нам то помоћи да боље разумемо ко смо и шта треба да урадимо да би постали нација морала, културе и слободе.

Коментаришући примедбе Венецијанске комисије на 10. члан Устава о томе да у новом Уставу постоји умањење заштите права

на језик мањине (јер се више не спомиње латинично писмо) Антонић каже да је главни парадокс у томе што се овим чланом регулише употреба српског, а не неког другог језика, те стога не може бити речи о кршењу права мањина.

Антонић даље разматра зборник радова *Национални и државни интерес модерне Србије* за чије носеће текстове каже да их какраактерише став да етничка равнодушност српске државе треба да постоји само у односу на Србе, тј. само о Србима ова држава не сме да води рачуна, док би свим осталим етничким заједницама морале бити гарантоване посебне привилегије.

Антонић, затим, указује на дело *Монтирани процеси против косовских Албанаца 1999-2001* према коме су сви Албанци ухапшени за ратне злочине (без обзира на то да ли против њих постоје докази или не) у ствари невини, па чак и они који јавно говоре о својим злочинима.

Књига *Ка изградњи одрживог косовског друштва* указује на то како би *косметски Срби* требали да се што безболније интегришу у косовско друштво и да је то што Срби не желе да прихвате реалност у ствари главни проблем. Косовски проблем, по њој, у ствари не постоји, већ то србијанска елита држи Косово на дневном реду из унутар-политичких разлога.

Збирка докумената *Шкорпиони од злочина до правде* говори о суђењу петорици припадника Шкорпиона оптужених да су 1995. убили шесторицу муслиманских заробљеника. Главна замерка Антонића је у огромном труду Наташе Кандић да читаву српску државу доведе у везу са овим злочиним.

У свему овоме јављају се књиже Наде Новаковић *Пропадање радничке класе* и *(Дез) интеграција радничке класе друге Југославије* за које каже Антонић да не би требале ни да постоје јер говоре о једном времену које смо МИ уништили, о времену које нам данас делује попут фантазије. То време у коме је радничка класа била цењена и у коме се лепо живело данас нам делује тако далеко и тако неостварљиво.

Књига *Обрнута економија 2004-2006* према Антонићу обилује евроеформским стереотиповима: новац је главна вредност и кроз њега се све може разумети; приватизација је лек за све и најгора приватизација је боља од јавног власништва; ЕУ је главни циљ коме треба тежити и због кога треба све жртвовати; Србија се налази на корак од повратка у деведесете... Антонић каже да су Срби према овој књизи исувише гупи и примитивни да би ушли у ЕУ јер не воде рачуна о новцу, већ су оптерећени митовима о части, правди, љубави, о светом Косову,

уместо да ово забораве и пођу на пут у ЕУ.

За Теофила Панчића (*Кроз клисурина*) каже да је веома даровит, заводљив и да пише боље од многих интелектуалаца, али да се треба чувати онога што он пише. Он на веома заводљив начин пише о национализму и националистима (где чак и децу претвара у националисте) и говори о доласку Великог хигијеничара који ће нас очистити овог зла. Требало би се чувати оваквог спасења.

Милан Ситарски, Наташа Радовић, Смиљана Антонијевић и Драгана Петковић (*Интернет и јавна сфера у Србији*) су урадили једну коректну студију о интернету у којој су говорили о предностима и манама интернета без тога да некога критикују или хвале, и у томе управо лежи према Антонићу главна мана овог дела, јер је пропуштена прилика да се жестоко нападне злоупотреба интернета на нашим просторима.

Антонић се тешко одлучио да уради приказ књиге *Неко је рекао феминизам? Како је феминизам утицао на жене XXI века*, али да, како он каже, просто није имао избора када је приликом представљања ове књиге речено да би она требало да се уврсти у уџбенике. Он се пита како је могуће да 26 образованих и талентованих ауторки ове књиге не примећује лицемерје у тврдњама да у положају жена није дошло до ни-

каквих промена, као и лицемерје сарадње овог покрета са глобалистичким структурама.

Аутор говорећи о језику политичке коректности (ПК) показује како и он може бити средство културног рата. Ту он говори о предлогу Закона о дискриминацији ЛДП-а и о томе како он представља прави пример апсолутизма.

У делу *Бог ти помогао* Антонић критикује терминологију и избор тема у њему. Видојковић је према њему доспео у високе књижевне критике само због идеолошке подобности јер ако смо у томе исправни све ће нам бити омогућено и све ће нам бити опрштено.

Књига *Пешчаник ФМ*, књига 10 представља транскрипт емисија од септембра до новембра 2007. и десета је у низу. Антонић каже да је главно денацификацијско средство које се пропагира у њој денацификацијско тројство – куршум, напалм и ломача, и да уколико се идеје ове књиге спроведу до краја сви ће бити сретни сем 250.000 професора, новинара и писаца, и сви ће слушати Пешчаник.

За Косту Чавошког (*Чему Демократска странка*) каже да је био вечити опозиционар који је увек био мета напада идеолошких моћника који у ове сврхе употребљавају и нетачне информације (лажи).

Антонић се затим бави уџбеницима за грађанско васпитање *Демократија и људска права: Приручник из грађанског васпитања за уџбенике I и II разреда средњих школа* и *Ја и други: грађанско васпитање – сазнање о себи и другима, уџбеник за први о други разред основне*. Први је према њему добар пример утицаја Хелсиншког одбора на реформу образовања. Наиме, у њему се ни једном не помиње реч Србија или српски, што постаје устаљена пракса и у свим осталим уџбеницима. И тако ми постадосмо један безимени народ. Други је, пак, прави пример Орвелове будућности која нас чека. У њему се родитељи и наставници приказују као главни дечији непријатељи, као насилници који су главни кршиоци њихових основних права.

За Бранка Милановића (*Два лица глобализације*) каже да је један од ретких који се усуђују да кажу по неку истиниту реч о глобализацији и да је више таквих боље би смо разумели свет у коме живимо.

Антонић хвали Слободана Вуковића (*Право морал и корупција*) јер он припада првим нараштајима школованих српских социолога који је оставио значајан траг у нашој социологији. Вуковић је у својој студији веома систематично и поткрепљено грађом изнео општи поглед на поштовање за-

кона у Србији као и на рад јавних служби.

За Ласла Секеља Антонић каже да представља прави пример прогонства. Секељ је писао много и добро али је стално био на удару политичких неистомишљеника јер се није плашио политичких ауторитета и није се бојао да то каже.

Владан Батић је према Антонићу у својој студији *Две Србије* изнео неке добре идеје, али је проблем у томе што није најбоље разуме оно о чему је писао и није био доследан у својим поступцима.

Књига *Чувајте се да вас ко не превари: православље на међи векова* спада према Антонићу у ред књига које неће бити представљене у културним рубрикама нити пак поменуће на телевизији. Реч је о хришћанској публицистици, о књигама које из традиционалног угла посматрају свет у коме живимо, о књигама окарактерисаних антиглобалистичким, јер хришћани верују да ће крај историје започети стварањем светског царства, светске тоталитарне државе.

За књигу *Моралистички фрагменти* Антић каже да спада у ред добрих књига за које се чује преко лоших критика (ту он мисли на критику Ивана Чоловића у *Пешчанику*). *Пешчаник* је за Антића маљ који непрестано меље не водећи рачуна о вредности књижевног дела. За *њега* је лоше све оно што се коси са *његовим*

начином размишљања, са његовом идеологијом.

За књигу *Философија паланке* каже да је написана тешким и неразумљивим језиком и да се са крајњом муком може разумети, и то више наслутити шта је писац хтео уопште да каже него да разумемо логичну целину ове књиге. Међутим и поред свега овога ова књига је постала библија Друге Србије и мало ко ће се усудити да каже да ју је прочитао а да је у ствари уопште није разумео. Антонић каже да је од Констатиновића (аутора ове књиге) до Панчића (који је проглашен за његовог наследника) Друга Србија прошла дуг пут који свакако није пут навише.

У последњем огледу у својој књизи Антонић разматра кризу демократије и транснационалне елите и каже да нови тоталитаризам доводи не само до краја демократије, већ и до краја друштвене одговорности елита и, истовремено, до краја досадашњих људских заједница, што потенцијално може значити и крај саме људскости.

Ова студија Слободана Антонића представља значајан допринос у разумевању проблематике културног рата. Антонић каже да је ова књига написана са циљем да се постигне *умирујуће дејство* и да је, иако ова књига говори о рату, она против рата. И заиста, аутор у овој књизи на један *лепршав* начин са извесном дозом ироније, који ће свакако држати пажњу

читаоцима, свом жестином критикује најразличитије начине културног рата. Она свакако има свој значај и у указивању тога да је културни рат подједнако опасан попут било које друге врсте рата, ако не и опаснији.

Јер, перо некада може бити убојитије од метка...

